

Havnen 27, Matr. Nr. 264, tidligere Nr. 261, tidligere Nr. 289.

I 1682 laa der kun en lille Vaening paa Grunden. Den var i 1705 beboet af Anders Laursen og i 1712 af Anders Olsen. Ifølge Grundtaksten for 1736 bestod Ejendommen dengang af et Pakhus paa 9 Fag ud til Stranden og 5 Fag Hus paa den søndre Side i Gaarden. Pakhuset, der havde Udbygning og Lukke i Gaarden, og som var en Etage højt og af Bindingsværk, var opført af Borgmester Willads Pedersen inden 1720 (KS&P 1718-1731, Fol. 53). Det 5 Fags Hus, som ogsaa var en Etage højt, var muligvis identisk med den gamle Vaening. Begge Bygninger forsvandt mellem 1745 og 1751.

I de følgende 100 Aar blev Grunden benyttet som Oplags- og Tømmerplads, indtil den atter blev bebygget i Sommeren 1847. Forinden var ^{der} den 17. Juni 1847 blevet oprettet Kontrakt mellem Det kgl. Generaltoldkammer og Kommercekollegium og Grundens Ejer, Købmand C. F. Petersen, hvorefter Købmanden for egen Regning og efter Tegning, der var godkendt af Kollegiet, paatog sig at opføre en Toldkammerbygning, som Kollegiet forpligtede sig til at leje for 280 Rdl. om Aaret eller at købe paa nærmere fastsatte Vilkaar (KS&P Ia, Fol. 55). Den nyopførte Bygning blev den 21. September 1847 vurderet og beskrevet saaledes: a. Et toetages grundmuret Forhus til Gaden, 17 Alen langt og $13\frac{1}{4}$ Alen bredt, inddelt i 8 Spærfag, underste Etage indrettet til 1 Værelse, Vejerbod og Pakhus og anden Etage til 3 Værelser og Pakhus samt Trappegang, pr. Fag. 560 Rdl., 4.480 Rdl., b. Et dobbelt Lokum af Mur og Bindingsværk, $3\frac{1}{2}$ Alen langt og $2\frac{1}{4}$ Alen bredt, 50 Rdl., c. $22\frac{1}{4}$ Alen Stakit, 4 Alen højt, 80 Rdl., d. En Tværlønge af Mur og Bindingsværk, 1 Etage høj, $24\frac{1}{2}$ Alen lang og $10\frac{3}{4}$ Alen bred, inddelt i 11 Fag og indrettet til Materialhus, pr. Fag. 70 Rdl., 770 Rdl., e. 107 Alen Plankeværk 100 Rdl., ialt 5.480 Rdl. (Køge Bys Brandtaksation 1837-1847, Fol. 148).

Den gulkalkede Toldkammerbygning, der lige fra Begyndelsen satte sit Præg paa den lave Husrække langs Havnen, var Toldvæsenets Domicil i over 100 Aar, men saa blev Pladsen for trang, og efter at den nye Toldkammerbygning paa Havnens Vestside var blevet opført, blev Lejemaalet paa den gamle afløst den 27. Sept. 1954.

Paa Initiativ af Genealog Wilhelm von Antoniewitz blev der allerede i 1949 nedsat en Komité, hvis Formaal var at faa det paatænkte Marinemuseum indrettet i den gamle Toldkammerbygning. Planerne vakte straks Interesse i Museumskommissionen, hvis Formand var Viceadmiral A. H. Vedel, men i sidste

Instans maatte Tanken opgives, da Toldkammerbygningen ikke havde det nødvendige Gulvareal, og da Udbygning paa Grunden vilde blive for kostbar, og Ejendommen blev saa solgt til private Formaal.

HANS LAURITZEN. YAREJER AFEJENDOMMEN MED PAAHUS OG BODER 9. MAI 1636. SE UNDER NR. NR. 265.

Ejere:

- 1 .ALBRECHT TORSEN. Var i 1682 Ejer af Ejendommen. Køge Bys Grundtakst 1682.
- 2 .PEDER CHRISTENSEN. Fisker. Skøde mangler. Nevnes som Ejer af Ejendommen 10. Dec. 1705. KS&P 1698-1717, Fol. 137.
- 3 .WILLADS PEDERSEN. Borgmester. Skøde mangler. Nevnes som Ejer af Ejendommen 13. Dec. 1712. KS&P 1698-1717, Fol. 281.
- 4 .IDE sal. PEDER ANDERSENS. Skøde fra Christina Frost, Borgmester Willads Pedersens Enke, paa et Pakhus ved Stranden, imellem Anne Marie sal. Ole Larsens iboende Hus mod Vest og Jørgen Jørgensens iboende Hus mod Øst, bestaaende af 9 Fag 1 Loft højt, en tilbygget Lude paa 5 Fag og et Sidehus paa 5 Fag med en dertil liggende Plads, 24 Alen bred og 69 Alen lang fra Gadehusets Bagstolpe til Willads Willads Vænge, udstedt 23. Dec. 1745, tinglæst 4. Apr. 1746. Købesum ukendt. KS&P 1742-1758, Fol. 163.
- 5 .KIRSTEN OLSDATTER. Enke efter Købmand Peder Jespersen. Skøde fra Svigermoderen, Ide Larsdatter, Enke efter Peder Andersen Radvig, paa en Ejendomsplads Nr. 289 ved Stranden, imellem Anna Maria sal. Ole Larsens iboende Hus mod Vest og Jørgen Jørgensens iboende Hus mod Øst, 24 Alen bred og 82 Alen lang, udstedt 4. Nov. 1751, tinglæst 15. Nov. s. A. Købesum ukendt. KS&P 1742-1758, Fol. 278.
- 6 .CHRISTIAN FRIDERICH GOLDSCHMIDT. Købmand. Adkomst paa Nr. 289 ved Ægte-skab med Købmand Peder Jespersens Enke, Kirsten Olsdatter, den 21. Jan. 1752. Køge Kirkebog 1749-1795, Fol. 3.
- 7 .BIRGITTE JOHANNA WEYER. Jomfru. Skøde fra Købmand Christian Goldschmidt paa en Ejendomsplads Nr. 289 ved Stranden, imellem Jochum Permens iboende Hus mod Vest og Henrich Nielsens iboende Hus mod Øst, 24 Alen bred og 82 Alen lang, udstedt 20. Jan. 1764, tinglæst 26. Nov. s. A. Købesum ukendt. KS&P 1758-1777, Fol. 133.
- 8 .LARS OLSEN. Købmand. Skøde fra Postmester Hercules weyer paa et Stykke Jord ved Stranden, gl. Nr. 289, nyt Nr. 261, udstedt 11. Juli 1795, tinglæst 20. Juli s. A. Købesum: 4.500 Rdl. D. C. inkl. Gaarden Nr. 238 med Have og Vænge, Ejendommene Nr. 226 og 228, Ødepladserne Nr. 227 og 229, et Vænge Nr. 283 og et Stykke Jord Nr. 257. KS&P 1777-1797, Fol. 404.

- 9 .JOHAN DANIEL LOCHMANN. Bagermester. Skøde fra fhv. Købmand Lars Olsen paa et Stykke Jord ved Stranden, "som forhen har været en Tømmerplads", imellem Erich Ritzaus Have mod Vest og Anders Ottosens Have mod Øst, udstedt 28. Juni 1812, tinglæst 25. Jan. 1813. Købesum: 2.000 Rdl. D. C. inkl. Husset Nr. 253, Gaarden Nr. 258 og Jordstykket Nr. 267. KS&P 1810-1818, Fol. 150.
10. JOHAN CHRISTIAN BEKKER TOPP. Fhv. Postmester, Handelskommissionær. Skøde fra Bagermester Daniel Lochmann paa Jordstykket Nr. 261 ved Stranden, imellem Skipper Koefoeds Gaard mod Vest og bemeldte Topps Gaard mod Øst, udstedt 11. Marts 1816, tinglæst 16. Dec. s. A. Købesum: 200 Rdl. N. V. KS&P 1810-1818, Fol. 302.
11. BIRTHE CATHARINE WOLD. Enke efter Skipper i København Ole Wold. Skøde fra Handelskommissionær Johan Christian Bekker Topp paa Jordstykket Nr. 261, "som forhen har været en Tømmerplads", imellem Skipper Koefoeds Gaard mod Vest og Gaarden Nr. 262 mod Øst, udstedt 9. Sept. 1816, tinglæst 1. Juni 1818. Købesum: 2.700 Rdl. N. V. inkl. Gaarden Nr. 262. KS&P 1810-1818, Fol. 389.
12. MATHIAS DAHLSTRØM. Drejer. Auktionsskøde paa Jordstykket nr. 261 ved Køge Strand, Areal 1900 Kvadratalen, udstedt 5. Okt. 1820, tinglæst 1. Okt. 1821. Købesum: 100 Rdl. Sølv inkl. Nr. 262. KS&P 1818-1825, Fol. 177.
13. HANS HANSEN. Snedkermester. Skøde fra Drejer Mathias Dahlstrøm paa Jordstykket Nr. 261 ved Køge Strand, 23½ Alen bredt og 80 Alen langt, udstedt 16. Jan. 1827, tinglæst 29. Jan. s. A. Købesum: 180 Rdl. Sedler. KS&P 1825-1832, Fol. 92.
14. ELLEN MARIE ESMARK. Adkomst paa Gaarden Nr. 9 og den øde Grund Nr. 261 ved Køge Strand ved Skifteudskrift efter hendes Mand, Snedkermester Hans Hansen, udstedt 8. Okt. 1832, tinglæst 15. Okt. s. A. KS&P VI, Fol. 51.
15. ANTHON TOPP. Snedkermester. Adkomst paa Gaarden Nr. 9 og den øde Plads Nr. 261 ved Køge Strand ved Ægteskab med Snedkermester Hans Hansens Enke, Ellen Marie Esmark, den 29. Nov. 1831. Vielsesattest, udstedt 15. Okt. 1832, tinglæst s. D. KS&P VI, Fol. 51.
16. JOHAN WILHELM EGERIIS. Købmand. Skøde fra Snedkermester Anthon Topp paa Jordstykket Nr. 261 ved Køge Strand, 23½ Alen bredt og 80 Alen langt, udstedt 30. Aug. 1834, tinglæst 8. Sept. s. A. Købesum: 130 Rdl. Sedler. KS&P VI, Fol. 218.
17. CARL CHRISTIAN ASMUSSEN. Havnefoged og Lods. Skøde fra Sophie Magdalene Egeriis, Enke efter Købmand J. W. Egeriis, paa Jordstykket Nr. 261 ved Kø-

- ge Strand, 23 $\frac{1}{2}$ Alen bredt og 80 Alen langt, udstedt 20. Dec. 1844, tinglæst 23. Dec. s. A. Købesum: 375 Rdl. Sedler. KS&P VIII, Fol. 268.
18. C. F. PETERSEN. Købmand. Skøde fra Havnefoged og Lods C. C. Asmussen paa Jordstykket Nr. 261 ved Køge Strand, 23 $\frac{1}{2}$ Alen bredt og 80 Alen langt, udstedt 14. Juni 1847, tinglæst 21. Juni s. A. Købesum: 500 Rdl. KS&P IX, Fol. 33.
19. ANE CATHRINE BOSEKUP født MØLLER. Enke efter Købmand Otto Christian Bose-
rup. Andel i Ejendommen Nr. 261 ved Køge Strand ved Deklaration fra Køb-
mand Christian Frederik Petersen, udstedt 29. Nov. 1847, tinglæst s. D.
KS&P IX, Fol. 86.
- Ejendommen blev efter Ejerens Begæring delt i Nr. 261 a, hvortil hørte den nyopførte Toldkammerbygning med 68 Kvadratalen Gaardsplads med et Halvtagshus indrettet til Lokum, og Nr. 261 b, hvortil hørte en Tværlænge paa 11 Fag og 1400 Kvadratalen Tømmerplads. Delingsforretning foretaget 11. Okt. 1847, tinglæst 29. Nov. s. A. KS&P IX, Fol. 87.
20. ADAM GOTTLÖB BOSEKUP. Købmand. Andel i Ejendommen Nr. 261 a og b ved Køge Strand ved Deklaration fra Enkefru Ane Cathrine Boserup født Møller, udstedt 30. Apr. 1862, tinglæst 22. Mai s. A. KS&P XI, Fol. 245.
21. CHRISTIANE BOSEKUP. Frøken. Adkomst paa Købmand Adam Gottlob Boserups Andel i Ejendommene Matr. Nr. 15, 16 og 264 ved Testamente af 18. Marts 1871, tinglæst sammen med Skifteudskrift 21. Febr. 1878. KS&P XIV, Pag. 55.
22. CHRISTIAN FREDERIK PETERSEN. Konsul, Agent, Købmand. Skøde fra Frøken Christiane Boserup paa hendes Andel i Ejendommen Matr. Nr. 264 ved Køge Strand eller Havn, udstedt 13. Febr. 1878, tinglæst 21. Febr. s. A. Købesum ukendt. KS&P XIV, Pag. 65.
23. SØREN GOTTFRED CHRISTIAN PETERSEN. Vicekonsul, Købmand. Skøde fra Fæderen, Agent, Købmand Christian Frederik Petersen paa Ejendommen Matr. Nr. 264, udstedt 13. Apr. 1888, tinglæst 17. Mai s. A. KS&P XVIII, Pag. 396.
24. LAURETTE MARIE PETERSEN født KJELDGAARD. Konsulinde. Adkomst paa Ejendommene Matr. Nr. 15a, 16, 217 og 264 ved Skifteudskrift efter hendes Mand, Vicekonsul, Købmand Søren Gotfred Christian Petersen, udstedt 21. Juni 1906, tinglæst 5. Dec. 1907. KS&P XXII, Pag. 879.
25. CHRISTIAN FREDERIK PETERSEN. Købmand. Skøde fra Moderen, Konsulinde Laurette Marie Petersen, paa hendes Andel i Ejendommene Matr. Nr. 15 a, 16, 217 og 264, udstedt 28. Okt. 1910, tinglæst 10. Nov. s. A. Købesum: 56.000 Kr.

26. JØRGEN LARSEN og AKSEL LARSEN. Murermestre. Skøde fra Købmand C. F. Petersen paa Ejendommen Matr. Nr. 264, udstedt 29. Sept. 1954, tinglæst 17. Dec. s. A. Købesum: 40.000 Kr.
27. JØRGEN LARSEN. Murermester. Skøde og Gavebrev fra Faderen, Murermester i Store Tårnby Aksel Larsen paa hans Andel i Ejendommen Matr. Nr. 264, udstedt 27. Aug. 1966, tinglæst 16. Sept. s. A. Købesum: 55.000 Kr.
28. JOHN NORMANN ASSELS. Fabrikant i Tureby. Skøde fra Murermester Jørgen Larsen paa Ejendommen Matr. Nr. 264, udstedt 3. Juni 1969, tinglæst 5. Juni s. A. Købesum: 360.000 Kr.

KØGE BYS GAARDE OG HUSE.

Havnen Nr. 27 - Den gamle Toldbod.

Ved Genealog Wilhelm von Antoniewicz.

Havnen har været et yndet Motiv af mange Kunstnere. Og ikke uden Grund. For Skibene ved Kajen, Pakhusene, Havnepladsen og Bebyggelsen dannede tilsammen en næsten enestaaende Provinsidyl, indtil den grimme, røde Vejerbod blev opført midt paa Havnepladsen og delvis ødelagde Stemningen.

Paa de fleste Billeder ses Havnebebyggelsen. Den lange, hyggelige og uensartede Husrække med den gamle, gulkalkede Toldbod, der er saa arkitektonisk velproportioneret, at den adskiller sig fra de omliggende Huse og alligevel virker som et samlende Midtpunkt. Gammel? Dog kun som Toldbod, for selv uden særlige bygningshistoriske Forkundskaber kan de fleste se, at den stammer fra omkring Midten af forrige Aarhundrede.

Gaar man tilbage til 1682, laa der kun en lille Vaaning paa Grunden, som tilhørte Albrecht Torsen. Den var i 1705 beboet af Anders Laursen og i 1712 af Anders Olsen. Ved Grundtakseringen i 1736 bestod Ejendommen af et Pakhus paa 9 Fag ud til Stranden og 5 Fag Hus inde i Gaarden. Pakhuset, der havde Udbygning til Gaardsiden og var en Etage højt og af Bindingsværk, var opført af Borgmester Willads Pedersen inden 1720. Og det 5 Fags Hus, som ogsaa var en Etage højt, var maaske identisk med den gamle Vaaning. Disse Bygninger forsvandt, enten de nu brændte eller blev revet ned, mellem 1745 og 1751, mens Ide Larsdatter, Købmand Peder Andersen Radvigs Enke, ejede Ejendommen.

I de følgende 100 Aar var Grunden ubebygget og blev benyttet som Oplags- og Lømmersplads. Og Ejerne skiftede. I Begyndelsen med lange Mellemløb, men efter Statsbankerotten i hurtig Rækkefølge: Købmand Peder Jespersens Enke, Kirsten Olsdatter 1751, Købmand Christian Friderich Goldschmidt ved Ægteskab med Enken 1752, Jomfru Birgitte Johanna Weyer 1764, Købmand Lars Olsen 1795, Bagermester Johan Daniel Lochmann 1812, fhv. Postmester J. C. B. Topp 1816, Skipperenken Birthe Catharine Wold 1816, Drejer Mathias Dahlstrøm 1820, Snedkermester Hans Hansen 1827, Snedkermester Anthon Topp 1831, Købmand Johan Wilhelm Egeriis 1834, Havnefoged Carl Christian Asmussen 1844 og Købmand C. F. Petersen 1847.

Købmand Petersen fik Skøde paa Grunden 14. Juni 1847, og allerede den 17. Juni blev der mellem ham og Det kgl. Generaltoldkammer og Kommercekollegium oprettet en Kontrakt, hvorefter han for egen Regning og efter Tegning, der var godkendt af Kollegiet, paatog sig at opføre en Toldkammerbygning, som Kollegiet forpligtede sig til at leje for 280 Rdl. om Aaret eller at købe paa nærmere fastsatte Vilkaar.

Arbejdet blev straks sat i Gang, og allerede den 21. September blev de nyopførte Bygninger vurderede. De omfattede det toetages grundmurede Forhus, 17 Alen langt og $13\frac{1}{2}$ Alen bredt, hvor underste Etage var indrettet til 1 Værelse, Vejerbod og Pakhus og øverste Etage til 3 Værelser og Pakhus samt Trappegang, desuden et dobbelt Lokum af Mur og Bindingsværk i Gaarden og en Tværlængde af Mur og Bindingsværk, der var $24\frac{1}{2}$ Alen lang og $10\frac{1}{2}$ Alen bred og indrettet til Materialhus.

Det var ikke Meningen, at Toldvæsenet skulde disponere over hele Ejendommen, og den blev derfor delt, saaledes at Tværlængden og 1400 Kvadratalen af Grunden, beregnet til Tømmerplads, blev skilt fra. Samtidig maatte C. F. Petersen, der i 1839 var blevet Associé i Firmaet Otto Christian Boserup, ved Deklaration give sin Kompagnon, Fru Ane Cathrine Boserup, Andel i Ejendommen.

Toldvæsenet købte aldrig Ejendommen, men fortsatte i over 100 Aar med at leje bygningen af det gamle Købmandsfirma, der i 1878 ændrede Navn til C. F. Petersen & Søn. Efterhaanden, som Toldvæsenets Beføjelser udvidedes, blev Pladsen dog for trang, og efter at den nye Toldkammerbygning paa Havnens Vestside var blevet opført og taget i Brug, blev Lejemaalet paa den gamle aflyst den 27. September 1954.

Da Toldvæsenets Byggeplaner i 1949 blev publicerede, var det indlysende, at den gamle Toldkammerbygning gik en uvis Fremtid i Møde. Der blev derfor gjort et Forsøg paa at faa det paatænkte Marinemuseum flyttet til Køge og indrettet i Bygningen. Planen vakte straks Interesse i Museumskommissionen, hvis Formand var Viceadmiral A. H. Vedel, men i sidste Instans maatte Planen opgives, da Bygningen ikke havde det nødvendige Gulvareal, og da en Udbygning paa Grunden vilde blive for kostbar.

Ejendommen blev derfor solgt kort efter Lejemaalets Aflysning, men i Sommeren 1969 lykkedes det Billedhuggeren, Fabrikant J. N. Assels at købe den og standsætte Bygningen, saa grundigt, at kommende Generationer sikkert vil kunne glæde sig over Den gamle Toldbod.